

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 426
din 13.07.2022

Dosar nr.: 40/2022

Petiția nr.: 372/17.01.2022

Petent/ă:

Reclamat/ă:

Obiect: afirmații pe pagina de socializare Facebook

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

1.

Numele, domiciliul, reședința sau sediul părții reclamate

2. Palatul Parlamentului - Camera Deputaților cu adresa în București, str. Izvor nr. 2-4, sect.5

II. Procedura de citare

3. În temeiul art. 20, alin. 4, din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, prin intermediul adreselor nr. 3159/17.05.2021 și nr. 3626/17.05.2021, din cauza contextului epidemiologic și a stării de urgență instituită, a fost solicitat acordul soluționării în lipsă, fără audierea părților, și depunerea unui punct de vedere în temeiul principiului inversării sarcinii probei. (fila 9 – 10 la dosar)

4. Procedura legal îndeplinită.

III. Susținerile părților

Susținerile petentului

5. Petentul reclamă comportamentul părții reclamate, avut prin postarea pe pagina de socializare Facebook din data de 09.12.2021, și anume a faptului că acesta a fost folosite epitețe prin care secuii maghiari sunt categorisiți ca pseudo-europeni foarte vocali, urmașii hunilor, a hoardelor înarmate, venite din sălbăticiile Asiei. Se susține faptul că partea reclamată a generat, cu rea intenție, emoții negative în sânul populației secuio- maghiare, denigrând toate popoarele asiatice, acuzațiile reprezentând, în opinia petentului, imputări factuale care au transmis opiniei publice un mesaj dușmănos și discriminatoriu.

6. De asemenea, se susține faptul că partea reclamată, în calitatea sa de deputat,

în Parlamentul României, a avut o serie de manifestări publice care întrunesc elementele constitutive al contravenției sancționate de prev. art. 15 coroborate cu art. 26 alin. 1 și 3 din O.G. nr. 137/2000 R, prin urmare, în opinia petentului, partea reclamată a intenționat să disemineze idei și opinii prin incitarea publicului împotriva a două categorii de persoane, cea a cetățenilor români de naționalitate maghiară/secuiască și a națiunilor din Asia.

7. Atașat captură pagina de facebook reclamată (fila 3 la dosar):

- *Buletinul secuiesc, ultima sfidare anti-românească pregătită de UDMR;*
- *Unii ar putea crede că e banc cu unguri, dar, din păcate, e o știre serioasă : UDMR vrea să ceară, fără nici o rușine, introducerea unei cărți de identitate speciale pentru Ținutul Secuiesc din inima României;*
- *Dacă nu era presa, care a difuzat această știre șocantă, ne-am fi trezit probabil, ca și altădată, puși în fața faptului împlinit. Adică eventual și în fața unor bariere puse pe șosele, la intrarea în zona pe care UDMR și șefii lor din Ungaria vor s-o facă, pas cu pas, un stat în stat, cu steag propriu, cu buletin de identitate separat, eventual cu Constituție și legi aparte. Mai rămâne ca UDMR să ceară pentru Ținutul Secuiesc și armată separată, ca să fie complet mecanismul sfidării anti-românești de cea mai joasă speță;*
- *De mai mulți ani, tot felul de pseudo-europeni, foarte vocali, îi iau peste picior pe cei care trag alarma, vizavi de planurile UDMR pentru Transilvania, și ne spun că ar fi doar o sperietoare pentru copii mari. Iată că nu e! Această ultimă mișcare plină de tupeu anti-românesc ne confirmă că e vorba de un plan în etape, bine pus la punct, prin care urmașii hunilor vor din nou să pună mâna pe Transilvania, de data asta nu prin forța primitivă a hoardelor înarmate, venite din sălbăticiile Asiei, ci sub scutul perfid al pseudo-europenismului dezbinător, separatist și, în esență, anti-românesc;*
- *De asta gașca de hiene din fruntea UDMR vrea să facă parte din toate guvernele ca o trupă de autostopiste de pe șoseaua de centură, gata să urce în orice camion.*
- *Ajunge cu cedările sinucigașe în fața acestor prădători parșivi!*
- *Deșteaptă-te, române!*

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1031778724036621&id=100016135086078

Susținerile reclamatului:

8. -

IV. Motivele de fapt și de drept

Cadrul legal aplicabil. Dreptul național și internațional aplicabil / jurisprudența

9. Prevederile legislative relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

Constituția României:

- **Art. 1 alin (3):** *“România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.”*

- **Art.16** Egalitatea în drepturi: *“(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări. (2) Nimeni nu este mai presus de lege. (...)”*

- **Art. 29 Libertatea conștiinței:**

“(1) Libertatea gândirii și a opiniilor, precum și libertatea credințelor religioase nu pot fi îngădite sub nici o formă. Nimeni nu poate fi constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credință religioasă, contrare convingerilor sale. (2) Libertatea conștiinței este garantată; ea trebuie să se manifeste în spirit de toleranță și de respect reciproc”

- **Art. 30 Libertatea de exprimare:** (1) Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de (6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.

O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată

– **Art. 2 alin. (1):** *”Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”*

- **Art. 2 alin. (4):** *“Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale”.*

- **Art. 2 alin. (5):** *“Constituie hărțuire și se sancționează contravențional orice comportament pe criteriu de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, gen, orientare sexuală, apartenență la o categorie defavorizată, vârstă, handicap, statut de refugiat ori azilant sau orice alt criteriu care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv”*

- **Art. 15 - Dreptul la demnitatea personală:** *„Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate,*

etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia”.

Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale:

- **Art. 10 alin. (1):** “Orice persoană are dreptul la libertate de exprimare. Acest drept include libertatea de opinie și libertatea de a primi sau a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică Statele să supună societățile de radiodifuziune, cinematografie sau televiziune unui regim de autorizare”.

- **Art. 10 alin. (2):** “Exercitarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei, a reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea informațiilor confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești”.

- **Art. 14 - Interzicerea discriminării:** “Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta Convenție trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație”.

Principiile de analiză

10. Curtea Constituțională a statuat în mod constat că „principiul egalității implică un tratament egal pentru toți cetățenii aflați în situații egale”. Totodată, Curtea Constituțională a reținut că „principiul egalității consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție nu presupune uniformitate, așa încât, dacă:

- la **situații egale** trebuie să corespundă un **tratament egal**,
- la **situații diferite**, tratamentul juridic nu poate fi decât **diferit**.
- **Egalitatea părților nu exclude, ci chiar implică un tratament juridic diferențiat**”.

11. Prin urmare, se poate vorbi de o posibilă **discriminare directă** în condițiile în care o persoană este tratată în mod nefavorabil, prin comparație cu modul în care au fost sau ar fi tratate alte persoane aflate într-o situație similară, iar motivul acestui tratament îl constituie o caracteristică concretă a acestora, care se încadrează în categoria „criteriului protejat”.

12. Pentru existența discriminării directe trebuie îndeplinite cumulativ următoarele **condiții**:

- existența unui tratament diferențiat manifestat prin: orice deosebire, excludere, restricție sau preferință;
- existența unui criteriu de discriminare;
- existența unui raport de cauzalitate între criteriul de discriminare și tratamentul diferențiat;
- tratamentul diferențiat trebuie să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea, folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a unui drept recunoscut de lege;

- existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile.

Aplicarea principiilor la speță

13. În drept, Colegiul director se raportează la prevederile la art. 10 și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, art. 1 alin. (3), art. 16, art. 29 și art. 30 din Constituția României, revizuită în 2003, art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (în continuare O.G. 137/2000).

14. Libertatea de exprimare constituie valoarea fundamentală a unei societăți democratice și plurale. Din această perspectivă, libertatea de exprimare are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice. Exprimarea liberă a opiniilor și credințelor, chiar și a celor nepopulare sau atipice, reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabilă de dezvoltare.

15. În nenumăratele decizii asupra libertății de exprimare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că acest drept „acoperă nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și acele care șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței, spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică. (CEDO, Lingens c. Austriei, nr. 9815/82, hotărârea din 08.07.1986).

16. Libertatea de exprimare nu este însă un drept absolut și comportă limitări în situații expres prevăzute de lege. În acest sens, este relevantă practica Curții Europene a Drepturilor Omului de la Strasbourg în aplicarea art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită de o manieră convingătoare, iar autorității naționale îi revine atributul evaluării existenței unei “nevoii imperioase” susceptibile de o anumită marjă de apreciere (Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.) Protecția demnității umane este una dintre valorile protejate în raport cu libertatea de exprimare. Libertatea de exprimare este susținută până la limita în care încalcă un alt drept fundamental într-o măsură atât de gravă, încât dreptul la libertate de exprimare devine secundar. Libertatea de exprimare acoperă și declarațiile jignitoare până la momentul la care acestea nu conduc la incitare violentă (Surek și Ozdemri vs. Turcia, Karatas vs. Turcia, Oberschlick-Austria și Nilse – Johnsen vs. Norvegia – CEDO).

17. Colegiul este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitatea persoanei, interzicerea discriminării raportat la declarațiile reclamatului obiect al prezentei petiții. Analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și în consecință se impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

18. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie:

- **să fie prevăzută de lege** (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calități: să fie previzibilă și accesibilă),
- **să urmărească un scop legitim,**
- **să fie necesară într-o societate democratică și**
- **să fie proporțională cu scopul urmărit** (Corneliu Bârsan, *Convenția europeană a drepturilor omului*, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801).

19. **Prima cerință**, cea a **existenței unei prevederi legale**, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000. Totuși, apreciem că aceste texte de lege trebuie coroborate cu art. 2. alin. (8) din O.G. 137/2000 potrivit căruia „prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”. Apreciam că **ambele texte normative sunt previzibile și accesibile**, deși protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

20. Raportat la **scopul legitim urmărit** prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare se urmărește protejarea demnității umane.

21. Protecția demnității unei persoane aparținând unei anumite categorii constituie un **scop legitim** într-o societate democratică. Pentru a se produce o atingere, încălcare a demnității umane, ca drept constituțional protejat, declarațiile, obiect al prezentei petiții, ar trebui să întrunească elementele:

- un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională,
- ori un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane, legat de sexul acestora – astfel cum prevede art. 15 din O.G. 137/2000, republicată.

22. Nu încapă îndoială că informația difuzată capătă un **caracter public atâta timp cât este făcută într-un spațiu online, cum este rețeaua de socializare Facebook**.

23. Din analiza afirmațiilor reclamatului, Colegiul director constată că acestea nu depășesc limitele libertății de exprimare. Afirmațiile reclamatei nu sunt adresate etnicilor maghiari ci sunt adresate membrilor unui partid politic, în speță UDMR, considerat a fi mai mult un discurs politic, marja de apreciere a libertății de exprimare este mai mare, încadrându-se în limita libertății de exprimare. Prin urmare, Colegiul director reține că postările vizează chestiuni politice și au caracter de interes public.

24. Astfel, Colegiul director reiterează faptul că este esențial pentru persoanele care se exprimă public **să evite comentarii care pot răspândi și conduce la creșterea intoleranței** (a se vedea Feret v. Belgium (no. 15615/07), Chamber of Judgment of 16 July 2009 – Curtea Europeană a Drepturilor Omului).

25. Colegiul reține Jurisprudență proprie incidentă, și anume: Hot. nr. 428/2019, Hot. nr. 889/2019, Hot. nr. 568/2021, Hot. nr. 569/2021.

Pentru considerentele de mai sus, Colegiul director, cu unanimitate de **voturi pentru**, decide următoarele:

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. Raportat la textele postate, Colegiul director consideră că **acestea nu depășesc limita libertății de exprimare;**
2. O copie a hotărârii se va transmite părților.

V. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicata și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință:

BABUȘ RADU – Membru

BĂNICĂ CLAUDIA CERASELA – Membru

DIACONU ADRIAN NICOLAE – Membru

GRAMA HORIA – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

MOȚA MARIA – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

Data redactării: 27.09.2022

Redactat și motivat de C.S.P./ F.V.

Notă: Hotărârile emise de Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare** și **Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

